

Základy veřejných financí a veřejné správy

Osnova cvičení

Cvičení č. 12: Rozpočty obcí

A: Rozpočty obcí

1. Sdílené x svěřené daně

- Sdílené daně v ČR:
 - o DPH, DPFO, DPPO, DPPO, pokud je poplatníkem ÚSC
 - o obce: podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů
- Svěřené daně v ČR
 - o daň z nemovitostí → obce

2. Rozpočtové určení daní z pohledu obce

- stručný popis RUD (pro obce) a jeho vývoje v ČR, význam pro obecní rozpočty
- na základě tisku rozbor problémů, které se v souvislosti s RUD v posledních 2 letech vyskytly; diskuze jejich řešení
- návrh vlastního (originálního) dělení daní mezi obce, diskuze jeho pozitiv a negativ

3. Jak rozdělit příjmy mezi obce

- Možná kritéria:
 - o daňový výnos
 - o počet obyvatel
 - o počet ekonomicky aktivních obyvatel
 - o HDP
 - o Rozloha
 - o velikost VS

4. Hospodaření obcí

- bilance (daňové příjmy X dotace, vliv reformy, ...)
- Příčiny změny (2001)
 - o existence neodůvodněně velkých rozdílů v příjmech mezi obcemi v rámci jednoho okresu a mezi okresy
 - o koncentrace plátcových pokladen do velkých měst a z toho plynoucí přesun daňových příjmů do těchto měst
 - o spekulativní stěhování osob samostatně výdělečně činných (→ stěhování daňového výnosu)
 - o v důsledku velké fragmentace obcí v ČR (6245 obcí v roce 2000) bylo finanční využívání prostředků některých obcí neefektivní (to se týkalo hlavně nejmenších obcí)
 - o rozdílná dynamika daňových příjmů státního rozpočtu a obecních rozpočtů

Základy veřejných financí a veřejné správy

Osnova cvičení

- Efekty
 - snížení rozdílů mezi obcemi stejné velikostní kategorie
 - sladění dynamiky rozpočtů ÚSC se SR
 - eliminace tlaku na spekulativní přesuny
 - ke slučování prozatím příliš nedochází

B: Zadluženost obecních rozpočtů

1. Zadluženost obecních rozpočtů

- rozpočty obcí spadají do konsolidovaných VEFI → dluh obcí je součástí vládního dluhu
- vývoj zadluženosti obcí - viz tabulka

Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR a její struktuře (v mld. Kč)

Ukazatel	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Úvěry	2,5	4,9	8,7	11,6	13,5	18,0	17,6	18,4	22,6	27,3	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8
Komunální obligace	0,0	7,6	8,5	11,9	13,2	11,9	10,9	10,1	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7
Přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,9	1,8	3,1	4,8	7,7	9,1	11,5	12,5	12,4	12,6	13,5	12,4	11,7	10,9	9,9	10,0	10,1
Celkem	3,4	14,3	20,3	28,3	34,4	39,0	40,0	41,0	48,3	55,8	70,4	74,8	78,9	80,9	79,2	80,1	80,6

Zdroj: MF ČR (2009)

- problém, jak brát obec - podobně jako stát x soukromý objekt
- stát nepřebírá dluhy obcí (pokud se nezaváže dopředu smlouvou) x předpokládá se, že obec nezkrachuje, že stát vypomůže půjčkou, úvěrem apod.
- do roku 1998 kontrolovalo emisi cenných papírů obcemi MF ČR, následně Komise pro c. p. (přešla na ČNB), nyní opět MF ČR
- obce čerpají úvěry ze zahraničních i domácích bank a institucí, kurzové riziko u zahr. úvěrů
- obce jsou bonitními klienty díky vlastním příjmům
- v 1994 vykázalo zadluženost 1 969 obcí z celkového počtu obcí 6 221, tj. 31,7 % obcí
- v 2009 vykázalo zadluženost 3 250 obcí z celkového počtu obcí 6 244, tj. 52,0 % obcí

2. Zadluženost velkých měst

V mld. Kč	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celková zadluženost obcí	34,4	39,0	40,0	41,0	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6
Zadluženost 4 velkých měst	13,6	15,6	16,4	16,9	24,2	29,6	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3
% podíl 4 velkých měst na celkové zadluženosti	39,5	40,0	41,0	41,2	50,1	53,0	60,2	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8

Zdroj: MF ČR (2009)

Základy veřejných financí a veřejné správy

Osnova cvičení

- velká města: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň
- emise komunálních obligací vykazují od roku 2004 pouze tři magistrátní města: Praha (9,5 mld. Kč), Brno (2,0 mld. Kč), Ostrava (3,2 mld. Kč)

3. Možnosti měření zadluženosti obcí

- absolutní částka
- dluh/obyvatele
- finanční soběstačnost obcí: vlastní příjmy (kromě dotací)/celkové příjmy
- měření zadluženosti obce: náklady na dluhovou službu/běžné příjmy < 10 - 15 %
- **ukazatel dluhové služby < 30 %**

Číslo řádku	Název položky	Odkaz na rozpočtovou skladbu
1	daňové příjmy (po konsolidaci)	třída 1
2	nedaňové příjmy (po konsolidaci)	třída 2
3	přijaté dotace - finanční vztah	položka 4112 + 4212
4	dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3
5	Úroky	položka 5141
6	splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4
7	splátky leasingu	položka 5178
8	dluhová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7
9	UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	ř. 8 děleno ř. 4

- omezená vypovídací schopnost ukazatele dluhové služby → **monitoring hospodaření obcí** (soustava informativních a monitorujících ukazatelů) od 11/2008
- x rating společnosti CCB

4. Analýza zadluženosti konkrétní obce

- prezentace současného způsobu regulace zadlužeností obcí v ČR, diskuze jeho kladů a záporů
- demonstrace regulace na vybrané obci, historie půjčování, forma a důvody půjčování, historie splácení jistiny a úrokové náklady, formy jištění půjčky
- souvislost s vlastními příjmy a majetkem obce

5. Rizika dalšího vývoje obecního zadlužení?

- přetrvávající nutnost financovat investiční aktivity (veřejná infrastruktura, dluhy z minulosti)
- podcenění problému dluhové služby („nabalování“ dluhu) – hlavně u menších obcí
- rizika spojená s čerpáním z fondů EU, kofinancování

Základy veřejných financí a veřejné správy

Osnova cvičení

Doplňkové materiály a zdroje (pozor, pro lenost nedodržujeme citační normu):

A:

- MF ČR. Přílohy k návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2011. Finanční hospodaření územních celků. [online]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=63977>>
 - str. 5 – 8 = hospodaření obcí a hl. města Prahy
 - str. 16 – 21 = dotace ze státního rozpočtu rozpočtované pro obce a hl. m. Prahu
 - + tabulkové přílohy (soubor [t0102000025.xls](#))
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5
 - o kapitola 6: Daňové příjmy obcí a krajů v ČR (str. 113 - 131)
 - o kapitola 7: Ostatní příjmy obcí a krajů v ČR (str. 133 - 166)

B:

- MF ČR (2009). Státní závěrečný účet za rok 2009 [online]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/statni_zav_ucet.html>
 - sešit F (str. 328 - 331)
 - předchozí vývoj viz SZÚ předchozích let
- + odkazy [v interaktivní osnově předmětu](#)
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5
 - kapitola 8: Zadluženost územních samospráv ČR a její vývoj (str. 169 - 182)